

Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Akademik Başarıya Etkisi *

The Impact of Activity-Based Teaching on Academic Achievement in Social Studies Lessons

Kemal Kaya*

Türkan Berkil**

Makale Bilgisi

Geliş: 23.03.2025
Kabul: 10.06.2026

Doi:
10.20296/tsadergisi.1663644

Anahtar Sözcükler:

*Sosyal bilgiler,
etkinlik temelli öğretim,
akademik başarı,
tutum.*

ÖZET

Bu çalışmada aktif öğrenme unsurlarından biri olan etkinlik temelli yaklaşımla 7. sınıfta okuyan öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde “Ekonomi ve Sosyal Hayat Ünitesi”nde bu uygulamanın öğrencinin akademik başarısına etkisi ölçülmeye çalışılmıştır. Nicel olarak gerçekleştirilen bu araştırma, ön test ve son test kontrol grupları ile deneysel desenle gerçekleştirilmiştir. Çalışma grubu 2021-2022 eğitim yılında Van’a bağlı Tuşba ilçesinde MEB’e bağlı okulda öğrenime devam eden 7. sınıf öğrencileridir. Toplam 44 öğrenciden müteşekkil olan çalışma ekibi 7/A (Deney grubu), 7/B (Kontrol grubu) olarak tanımlanmıştır. Çalışma öncesi her iki gruba başarı testi ve ön test olarak tutum ölçeği uygulandıktan sonra okul ortalama başarılarının benzer olmasına dikkat edilerek gruplar belirlenmiştir. Ardından 15 ders saatinde sosyal bilgiler yedinci sınıf ders kitabında yer alan ekonomi ve sosyal hayat ünitesi kazanımlarını ihtiva eden konular kontrol grubuna çoğunlukla sınıf ortamında öğretmenin üstünlüğünü destekleyen öğretmen merkezli ve düz anlatım yönteminin kullanıldığı tarzda, deney grubuna ise etkinlik temelli şekilde dersler işlenmiştir. 5 hafta ve 15 saatlik ders süresi neticesinde her iki gruba başarı testi ve tutum ölçeğinin son testi uygulanmıştır. Araştırma neticesinde elde edilen bulgular; deney grubunda yer alan katılımcıların akademik başarılarında ve sosyal bilgiler dersine ilişkin tutumlarında anlamlı bir farklılık olduğunu göstermektedir. Buradan hareketle etkinlik temelli öğretim yoluyla derslerin sürdürülmesinin öğrencilerin akademik başarı ve derse karşı tutumlarını geliştirici olduğu belirlenmiştir. Çalışma bulgularından hareketle farklı etkinliklerle zenginleştirilmiş eğitim uygulamalarının sosyal bilgiler derslerinde öğretmenler tarafından etkili bir araç olarak kullanılabileceği önerisinde bulunulmuştur.

Article Information

Submission: 23.03.2025
Acceptance: 10.06.2026

Doi:
10.20296/tsadergisi.1663644

Key Words:

*Social studies,
activity based teaching,
academic achievement,
attitude.*

ABSTRACT

This study aimed to measure the effect of the activity-based approach, one of the active learning elements, on the academic achievement of Year 7 students in the ‘Economics and Social Life Unit’ of their social studies course. This quantitative research was conducted using an experimental design with pre-test and post-test control groups. The study group consisted of 7th grade students attending a Ministry of National Education school in the Tuşba district of Van during the 2021-2022 academic year. The study team, consisting of a total of 44 students, was defined as 7/A (experimental group) and 7/B (control group). Before the study, an achievement test and an attitude scale were administered to both groups as a pre-test, and the groups were determined by ensuring that their average school achievements were similar. Subsequently, over 15 lesson hours, topics covering the economics and social life unit from the seventh-grade social studies textbook were taught to the control group, mostly in the classroom environment, using a teacher-centred and straightforward narration method that emphasised the teacher's authority. The experimental group, however, was taught using an activity-based approach. After five weeks and 15 hours of lessons, a final achievement test and attitude scale were administered to both groups. The findings of the study show that there is a significant difference in the academic achievement and attitudes towards social studies lessons among participants in the experimental group. Based on this, it was determined that continuing lessons through activity-based teaching improves students' academic achievement and attitudes towards the subject. Based on the findings of the study, it was suggested that educational practices enriched with different activities could be used effectively by teachers in social studies lessons.

Atıf İçin

Kaya, K. & Berkil, T. (2026). Sosyal bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin akademik başarıya etkisi, *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 30(2), 673-688. doi: 10.20296/tsadergisi.1663644

* Bu makale Türkan Berkil’in “7. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Etkinlik Temelli Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarı ve Derse Karşı Tutumlarına Etkisi: Ekonomi Ve Sosyal Hayat Ünitesi Örneği” adlı tezinden üretilmiştir.

* Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler, Van, kemalkaya@yyu.edu.tr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8797-5980>

** Öğretmen, Milli Eğitim Bakanlığı, Van, turkankoylu@outlook.com, ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-37769625>

GİRİŞ

Farklı kuramlar ve tanımlama çabaları olmakla beraber eğitim insanların zihni, fiziki ve sosyal açıdan gelişimini sağlamayı, bir üyesi olduğu topluma ve şahsına faydalı bir kişilik inşa etmeyi amaçladığı bilinmektedir. Kavramsal açıdan eğitim “kişileri ve toplulukları bir amaca sahip, düzgün bir yaşam tarzına dönüştürme konusunda kazanılan bilgi, değer ve becerileri planlı olarak kendisinden sonraki kuşaklara aktarması, bununla birlikte bireyin tutumlarını yaşantıları yoluyla dönüştürülmesi süreci” olarak tarif edilmektedir (Harmandar, 2004, s.3).

Sosyal bilimler kapsamında var olan disiplinlerin, öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyine göre düzenlenmesiyle şekillenen sosyal bilgiler dersi temel eğitim düzeyinde yer alan bir ders olarak okutulmaktadır. Ortaya çıktığı günden şimdiye kadar sosyal bilgiler dersinin farklı amaçlar gözetilerek eğitim-öğretim süreçlerinde yer aldığı görülmektedir. Bu ders vasıtasıyla öğrencilerin gündelik yaşamlarında bir kişi olarak doğru karar alma, toplumsal hayata katılma, karşılaştığı sorunlara soruna çözüm üretebilme yetisi edinmesi amaçlanmaktadır.

Öğrencilerin iyi bir yurttaş olabilmesi ve bir birey olarak topluma katkısının olmasını sağlayacak bir zemin oluşturma da bu amaçlar arasında yer almaktadır. İnsanların hem bireysel hem de toplumsal değer algılarının gelişimine ve edinmesine katkı sağlayan unsurlardan biri de eğitim-öğretim sürecidir. Bu sürecin önemli bileşenlerinden biri olarak sosyal bilgiler dersi önemli bir unsur olarak değerlendirilebilir. Yapılan birçok çalışmada da sosyal bilgiler ders içeriklerinin bireysel ve toplumsal değerlerin öğrencilere aktarılmasına katkı sağlayan önemli ders olduğu ifade edilmektedir (Kan, 2010, s.138; Balcı ve Yanpar-Yelken, 2013, s.195; Can-Aran ve Demirel, 2013, s.9).

Toplumsal değişim ve buna bağlı bireysel gelişim tarihsel süreç içerisinde süreklilik arz ederek günümüze kadar devam etmiştir. Bu süreçte toplumların kendilerini yenileyip şekillendirebilmeleri ve gelişip güçlenmelerinin temel dinamiği eğitim olmuştur. Geçmişte olduğu bugün de eğitim olgusu bireyin bilgiye ulaşması hususunda en önemli yöntemlerden biri olmaya devam etmektedir. Eğitim-öğretim süreci, bireyleri içinde yaşadığı topluma aidiyet duygularını geliştirmede ve toplumsallaşmalarında belirleyici olmaktadır (Gültekin, 2016, s.1). Eğitim-öğretim süreci açısından bakıldığında sosyal bilgiler dersi, eğitim-öğretim sürecine dâhil bireylerin psikolojik açıdan iyi olma hallerini, sosyalleşme olgusunu ve akademik açıdan gelişimlerini en fazla destekleyen derslerin en önemlilerinden biri olarak değerlendirilebilir. Sosyal bilgiler dersi aracılığıyla, öğrencilerin gündelik hayatı için lüzumlu olan mekânsal, temel seviyedeki yetenek, bilgi ve etik değerleri edinmesi amaçlanmaktadır. Öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünebilmeleri, teknoloji ve bilimsel gelişmeleri takip edebilme ve teknolojiyi kullanma becerisi kazanmalarının da hedefler arasında olduğu belirtilmektedir (Milli Eğitim Bakanlığı MEB, 2018). Belirlenen hedeflere ulaşabilme konusunda sosyal bilgiler ders programları ve ders içerikleri bu doğrultuda düzenlemeye tabi tutulmuştur.

Eğitim öğretim sürecinde, öğrencilerin bireysel gelişimini sağlama ve toplumsal değerlerin edinilmesinde sosyal bilgiler dersleri önemli bir enstrüman olarak kullanılabilir. Sosyal bilgiler dersinin başat hedeflerinden bir olan etkin vatandaşlık becerilerinin öğrencilere kazandırılmasında da etkilidir. Bu hedeflere ulaşabilme konusunda geleneksel uygulamaların dışında yeni eğilimler ve arayışlar ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda diğer alanlarda olduğu gibi sosyal bilgiler derslerinde de akademik başarının artırılmasına ve öğrencilerin derslere karşı tutumlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmaların sayısında kayda değer artış olduğu görülmektedir. Geleneksel öğretim yöntemlerinin ötesinde, modern öğretim yöntemlerini içeren etkinliklerle ders işleyişlerini zenginleştirmenin, öğrencilerin akademik başarılarını ve derslere yönelik ilgilerini arttırdığı ifade edilmektedir (Akdemir ve Karakuş, 2016, s.55; Keskin ve Adıgüzel, 2017, s.693; Şahin ve Arslan-Namlı, 2018, s.243).

Bu alan özelinde ilgili alan yazın incelendiğinde; beşinci sınıf öğrencilerinin etkinlik temelli ses olayları ile dil öğrenimi (Aksin, 2022), etkinlik temelli öğretimin ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin akademik başarı düzeylerine etkileri (İkbal ve Afzal, 2022), etkinlik temelli eğitimin öğrencilerin çevresel okuryazarlık seviyelerine etkileri (Aslan ve Bulut, 2021), etkinlik temelli eğitimin öğrencilerin sorumluluk değerini kazanmada etkileri (Yalçın, 2021), etkinlik temelli eğitimin öğrencilerde saygı eğilimi üzerindeki etkileri (Altunsoy ve Başçı-Namlı, 2021), etkinlik

temelli eğitimin öğrencilerin işlemsel ve kavramsal bilgi düzeylerine etkileri (Gülsoy, 2020), okul dışı etkinlik temelli değerler eğitiminin öğrencilerin etkin vatandaşlık değerlerine etkileri (Yıldırım, 2019), öğrencilerin tarihsel empati becerilerinin kazandırılmasına ilişkin etkinlik temelli bir eylem incelemesi (Güneş, 2019), etkinlik temelli öğretimin öğrenci motivasyonu ve akademik başarı üzerindeki etkileri (Anwer, 2019), etkinlik temelli öğretimin çevresel sorumlu vatandaşlık davranışlarına etkileri (Çiftçi, 2019), etkinlik temelli eğitimin öğrencilerin çevresel farkındalıklarını geliştirmede etkisi (Erdem, 2019), etkinlik temelli uygulamaların öğrencilerin kültürel miras duyarlılığı edinmede etkileri (Sağ ve Ünal, 2019), etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik ilgilerine tesiri (Uygun vd., 2018), etkinlik temelli eğitimin öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ve akademik başarı düzeylerine etkisi (Bozkurt, 2018), etkinlik temelli eğitimin öğrencilerin sosyal bilgiler dersinde okuma ve grafik hazırlama becerilerine dayalın akademik başarı düzeyine etkileri (Keskin, 2018), etkinlik temelli eğitimin sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin motivasyonlarına etkilerinin incelendiği (Durmaz ve Kiriş-Avaroğulları, 2016) çalışmalar mevcuttur.

Etkinlik temelli öğretim, öğrencilerin yaparak-yaşayarak öğrenmelerini sağlayan ve süreç boyunca aktif katılımcı olmalarını sağlayan, öğretim sürecini somutlaştıran ve öğrenci merkezli bir yaklaşımdır. Bu yöntem, yapılandırmacı öğrenme teorisi ile uyumludur; öğrencilerin bilgiyi pasif alıcılar olarak değil, deneyimler ve etkileşimler yoluyla inşa eden bireyler olarak görülmesini temel alır (Dewey, 1938; Vygotsky, 1978). Sosyal bilgiler dersinin doğası gereği (toplumsal değerler, tarih, coğrafya, vatandaşlık gibi disiplinlerarası içerik), etkinlik temelli öğretimle bütünleşmesi öğrencilerin eleştirel düşünme, sosyal katılım ve problem çözme becerilerini geliştirmede kritik bir rol oynar.

Etkinlik temelli öğretimde kullanılan yöntemler (örneğin; proje tabanlı öğrenme, drama, simülasyon, grup çalışmaları), öğrencilerin sosyal etkileşimini artırır ve soyut kavramların somutlaştırılmasına imkân tanır. Bu durum, özellikle sosyal bilgiler gibi soyut toplumsal olguların öğretiminde öğrencilerin motivasyonunu ve akademik başarısını yükseltir (Brooks & Brooks, 1999, s.19-24).

Akademik başarı, öğrencilerin belirli bir disiplinde hedeflenen kazanımlara ulaşma düzeyini ifade eder. Tutum ise öğrencilerin derse yönelik duygusal, bilişsel ve davranışsal eğilimlerini kapsar (Ajzen, 2005). Araştırmalar, olumlu tutumun akademik başarıyı doğrudan etkilediğini göstermektedir. Sosyal bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretime başvurulması, öğrencilerin derse karşı ilgi ve merakını artırarak tutumlarını olumlu yönde değiştirebilir. Bu da öğrenme sürecinin verimliliğini ve kalıcılığını destekler.

Geleneksel öğretim yöntemleri ile kıyaslandığında etkinlik temelli öğretim içeren uygulamalarla işlenen derslerin öğrencilerin derse karşı tutumlarını ve akademik başarı seviyelerini daha geliştirici olduğu söylenebilir. Alan yazında konu özelinde yapılan araştırmaların da etkinlik temelli öğretim içeren ders süreçlerinin öğrencilerin derse yönelik ilgilerini arttırdığı ve akademik başarı düzeylerini iyileştirdiğini teyit etmektedir (Duman, 2019, s.1; Batdı, 2014, s.39; Festus, 2013, s.8). Ancak yapılan literatür taraması sonunda farklı derslerde etkinlik temelli öğretim çıktılarının sıklıkla ele alındığı, sosyal bilgiler derslerinde etkinlik temelli öğretimin tutum ve akademik başarıya yönelik tesirinin ele alındığı araştırmaların yeterli düzeyde olmadığı görülmüştür. Buradan hareketle gerçekleştirilen bu çalışmada yedinci sınıf sosyal bilgiler dersinde etkinlik temelli olarak yapılan öğretimin öğrencilerin akademik başarılarına ve derse karşı tutumlarına etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Problem Durumu

Etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin geliştirilmesi açısından önemli olduğu yapılan çalışmalar tarafından teyit edilmektedir. Sosyal bilgiler derslerinde etkinlik temelli öğretim ile ilgili araştırmaların olmaması bu çalışma açısından bir motivasyon kaynağı olmuştur. Alan yazında etkinlik temelli öğretim üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında; bunların çoğunlukla matematik (Olkun ve Uçar, 2014), fen bilgisi (Çetin ve Kahyaoğlu, 2018; Şirin ve Metin-Peten, 2020) ve Türkçe (Çevik ve Güneş, 2017; Doğan, 2008) dersleri özelinde yaygın olarak kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmalardan hareketle etkinlik temelli uygulamaların diğer derslerde olduğu sosyal bilgiler dersinde de gibi öğrencilerin akademik başarısını arttırması ve derse

yönelik ilgilerini olumlu yönde etkilemesi beklenmektedir. Yurtdışında yapılan çalışmalara da bakıldığında etkinlik temelli uygulamaların diğer derslerde olduğu gibi sosyal bilgiler derslerinde de öğrencilerin akademik gelişimini olumlu yönde etkilediği sonuçlarıyla karşılaşılmaktadır (Fallon ve diğerleri, 2013; Patil ve vd., 2016). Etkinlik temelli öğretim, öğrencilerin aktif katılımını ve disiplinler arası bağlantı kurma becerisini destekleyen bir yaklaşımdır. Sosyal bilgiler dersinin değer aktarımı ve vatandaşlık eğitimindeki rolü düşünüldüğünde, bu yöntemin kullanımı öğrencilerin hem akademik hem de sosyal gelişimine katkı sağlayacaktır. Mevcut araştırma, sosyal bilgiler alanında etkinlik temelli öğretimin etkilerini nicel verilerle ortaya koyarak eğitim politikalarına ve öğretim programlarına rehberlik edecek özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir. Türkiye’de sosyal bilgiler dersi özelinde etkinlik temelli uygulamalarla işlenen derslerin öğrencilerin akademik gelişimi üzerindeki etkilerini konu alan araştırmaların sayısal azlığı nedeniyle alana katkı sağlayacağı düşüncesiyle bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, yedinci sosyal bilgiler dersindeki ekonomi ve sosyal hayat ünitesi bağlamında etkinlik temelli öğretimle öğrencilerin akademik başarı ve derse karşı tutumları üzerindeki etkisini tespit etmeyi amaçlamaktadır.

1. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön teste göre sosyal bilgiler tutum ölçeği puanları değişmekte midir?
2. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin son teste göre sosyal bilgiler tutum ölçeği puanları değişmekte midir?
3. Deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin ön test ve son test başarı puanları değişiklik arz etmekte midir?

YÖNTEM

Bu araştırmada etkinlik temelli öğretimin, yedinci sınıfa devam eden öğrencilerin sosyal bilgiler dersindeki Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesi özelinde akademik başarı düzeyi ile derse karşı ilgi ve tutumları üzerindeki etkisinin incelenmesi hedeflenmiştir. Yapılan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden kontrol gruplu ön test - son test deneysel model tercih edilmiştir. Sayısal verilerin toplanıp analize tabi tutulup yorumlandığı çalışmalar nicel kavramı ile ifade edilmektedir. Nicel nitelik arz eden çalışmalar, genellenebilir sonuçlar üretme, grupları karşılaştırabilme, kuramların doğruluk derecesinin test edilmesi ve yapıların içerisindeki ilişkilerin incelenmesi gibi avantajlar sunmaktadır (Büyüköztürk vd, 2020, s.202). Bu özellikleri nedeniyle birçok sosyal bilim alanı ile eğitim ve sağlık gibi alanlarda tercih edilmektedir. Kontrol gruplu ön test - son test içeren deneysel modeller, bir deneyin etkisini değerlendirmede kolaylık sağlayan nicel bir araştırma modelidir. Karasar (2005) deneysel desenleri, araştırmacının kontrolü altında gözlemi yoluyla verilerin elde edilmesine, neden-sonuç ilişkilerini belirlemeye imkân veren bir durum olarak değerlendirmektedir. Belirtilen gruplar, deney öncesi ve deney sonrası birer kez ölçüme tabi tutulmuştur. Ön test, uygulamaya başlamadan önce yapılan test, son test ise uygulamanın ardından yapılan test olarak tanımlanır (Büyüköztürk vd, 2020, s.202). Uygulanan testler ile gruplar arasındaki değişiklik ve farklılıklar ile deneyin etkisi hakkında fikir sahibi olunmuş olur. Uygulama neticesinde deney ve kontrol grubunda yer alanlar arasında son test sonuçlarına göre önemli bir farkın mevcudiyeti, bu deneyin etkili olduğuna delil olarak kabul edilmektedir.

Bu araştırmada deney ve kontrol gruplarına, uygulama öncesi ve sonrasında ünite ilgili başarı testi ve adı geçen tutum ölçeği uygulanmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 2021-2022 eğitim-öğretim yılında Van’ın Tuşba ilçesinde MEB’e bağlı bir devlet ortaokuluna devam eden 7. sınıf öğrencilerinden oluşmaktadır. Çalışma kapsamında deney ve kontrol gruplarının yansız olarak belirlenmesi amacıyla okulda bulunan 7-A ve 7-B sınıfı öğrencilerinin kişisel dosyaları incelenmiştir. Bu öğrencilerin bir önceki sınıftaki karne başarı notları ve sosyo-ekonomik durumları arasında benzerlik olduğu görülmüştür. Ardından öğrenci düzeylerinin belirlenmesi amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen bir başarı testi her iki sınıfta

bulunan öğrencilere uygulanmıştır. Başarı testi sonuçlarının benzer olmasından hareketle kura çekimi ile 7/A şubesi (deney grubu) 7/B şubesi de (kontrol grubu) olarak belirlenmiştir. Çalışma grubundaki öğrenci sayısı 44 öğrenci olup bunlara ilişkin bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. *Araştırma kapsamındaki öğrencilerin demografik bilgilerine ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımları*

Değişken	Grup	Kategori	f	%
Cinsiyet	Deney	Kadın	9	39,1
		Erkek	14	60,9
	Kontrol	Kadın	9	42,9
		Erkek	12	57,1

Tablo incelendiğinde, araştırma kapsamında deney grubundaki öğrencilerin 9’nun (%39,1) kadın, 14’ünün (%60,9) erkek, kontrol grubundaki öğrencilerin 9’unun (%42,9) kadın, 12’sinin (%57,1) erkek olduğu görülmektedir.

Verilerin Toplanması

Uygulama öncesinde kontrol ve deney gruplarına yapılacak çalışma ile ilgili bilgilendirme yapılmıştır. Hazırlanan sosyal bilgiler başarı testi ile tutum ölçeği deney ve kontrol gruplarına ön test uygulaması yapılmıştır. Çalışma 2022 eğitim-öğretim yılında “ekonomi ve sosyal hayat ünitesi” nin zaman itibarıyla tekabül ettiği ikinci döneminde adı geçen ünitenin kazanımlarına göre beş hafta boyunca etkinlik temelli öğretim yapılmıştır. Bu bağlamda edebi metin kullanma, müzik dinletisi, zihin haritaları, eşleştirme, oyun (tabu oyunu, labirent, çarkıfelek, hafıza), bireysel sunum, video, bireysel araştırma, görsellerle pano hazırlama, drama, beyin fırtınası, altı şapka, boşluk doldurma, bulmaca çözme vb. Etkinliklerle dersler işlenmiştir. Önce deney grubundaki öğrencilere ön test uygulanmış ve sonraki beş hafta süresince 15 saatlik ders etkinliklerle öğretim gerçekleştirilmiştir. Kontrol grubu olarak belirlenmiş olan sınıfta ise ders müfredat doğrultusunda dersler geleneksel yöntemle (düz anlatım, soru-cevap vb.) anlatılmıştır. Ayrıca değerlendirme için öğrencilere ders kitabında bulunan ünite sonu değerlendirme çalışmaları yapılmıştır. Yapılan çalışmanın 5 hafta ve 15 ders saatlik planı Tablo 2’ de gösterilmiştir.

Tablo 2. *Çalışmanın eylem planı*

EYLEMLER	
1. hafta	- Derse başlamadan önce etkinliklerin bütünlüğü için ‘Ekonomi ve Sosyal Hayat ’ ünitesinde yer alan kazanımlara yönelik etkinlikler belirlenmiş ve hazırlanmıştır. “Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar” kazanımına uygun olarak öğrencilerin dikkatini toprağın önemine çekmek için akıllı tahtadan Aşık Veysel Şatıroğlu’nun yazdığı ‘kara toprak’ şiiri açılmıştır. Daha sonra şiirdeki bazı kıtalarda şairin ne demek istediği ile ilgili konuşulmuş ve şiirin şarkı versiyon sınıfça birlikte söylenmiştir. - Öğrencilere bir zihin haritası verilerek “toprakla ilgili kavram ve sözcükler” kendilerine verilen örnekten hareketle doldurmaları istenmiştir. Böylece öğrencilerin toprak kavramı ile ilgili zihninde canlanan kelimeler öğrenilmeye çalışılmıştır. - Konunun kavranması için tarımı destekleyen kuruluşlarla ilgili eşleştirme oyunu etkinlikleri yapılmıştır. - Daha önce öğrencilere bu konuyla ilgili verilen ödevler sınıfta sunuldu. - Medyada toprak ve tarım ile ilgili teknoloji haberleri üzerinden değerlendirmeler yaptırıldı.
2. hafta	-“Kurumların ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rollerine örnekler verir” kazanımına uygun olarak etkinlikler yapıldı. - Günlük hayatta ve kültürde konu ile ilgili atasözleri, hikaye vb. örnekler üzerinden paylaşımlar yaptırıldı.

3. hafta	- Konu ile ilgili resmi kurum sitelerine giriş yapılarak bilgilendirmeler yapıldı. Video gösterilerinin ardından değerlendirmeler alındı. - Akıllı tahtadan eğitici ve konularla ilgili olan vakıflar ve hizmet alanlarını eşleştirme oyunu oynanarak konunun pekiştirilmesi amaçlandı. - Konu ile ilgili etkinlikler yapıldıktan sonar daha önce verilen araştırma ödevlerinin sunumu yapıldı.		
	- Meslek edindiren kurumlar konusunun kazanımları doğrultusunda etkinlikler yapıldı. Lonca teşkilatı anlatılırken kalfalıktan ustalığa geçişte uygulanan şed kuşanma töreni sınıfta canlandırıldı. - Konu ile ilgili resmi kurum sitelerinden istifade edildi. Desteklenen projeler, kaybolmaya yüz tutmuş meslekler, ahilik, meslek eğitimi vb. konular ile ilgili bilgi paylaşımı ve videolar izlendi. Değerlendirmeler ve mesleklerle ilgili kelimeler verilerek tanıtım yapımları sağlandı. - Meslek seçimi ile ilgili beyin fırtınası etkinliği yaptırıldı. - Kendimi tanıyorum etkinliği ile öğrenciler özelliklerinin farkına varıp gelecekte yapmak istedikleri meslekler hakkında öngörülerini paylaştılar.		
	- Geleceğin mesleklerini tanıtıcı etkinlikler yapıldı.		
4. hafta	- Dijital dünya konusunun “Dijital teknolojilerin üretim, dağıtım ve tüketim alanında meydana getirdiği değişimleri analiz eder” kazanımını ilgili bilgilendirmenin ardından etkinlikler yapıldı. - Konu ile ilgili video izlemenin ardından öğrenci yorum ve deneyim paylaşımları yapıldı.		
5. hafta	- E-ticaret ile ilgili altı şapka etkinliği gerçekleştirildi. Ünitenin genelini kavratmak ve konular arası bütünlüğü sağlamak için ünite sonu değerlendirme etkinlikleri yapılmıştır. Bunlar tabu oyunu, boşluk doldurma, bulmaca, doğru-yanlış, eşleştirme ve hafıza oyunu, çarkifelek, hafıza oyunu, labirent kovalamaca, tohum çimlendirme gibi etkinlikler gerçekleştirildi.		
Zaman	Süre	Şube 7/B Kontrol G.	Şube 7/A Deney G.
Beş hafta	On Beş Ders Saati	Ön Test (Başarı Testi)	Ön Test (Başarı Testi)
		Ön Test (Tutum Ölçeği)	Ön Test (Tutum Ölçeği)
		Geleneksel Yaklaşım Dayalı Öğretim	Etkinlik Temelli Öğretim
		Son Test (Başarı Testi)	Son Test (Başarı Testi)
		Son Test (Tutum Ölçeği)	Son Test (Tutum Ölçeği)

Veri Toplama Araçları

Başarı Testi

Araştırma kapsamında etkinlik temelli öğretim stratejisinin etkisini ölçmek amacıyla katılımcı gruplar başarı testine tabi tutulmuştur. Dört seçenekten oluşan çoktan seçmeli başarı testi akademisyenler ve okul zümresinde yer alan öğretmenlerin onayından geçen 50 maddeden oluşmuştur. Hazırlanan başarı testinin geçerlilik ve güvenilirliğini ölçmek amacıyla 56 kişilik başka bir öğrenci grubunda test edilmiştir. Uygulama neticesinde elde edilen sonuçlar analize tabi tutulmuştur. Bu uygulamadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda testte yer alan maddelerin ayırt edicilik güçleri belirlenmiştir. Bu sonuçlar üzerinden hareketle düzeltilmesi gereken sorular yeniden düzenlenip ölçme konusun da zayıf olarak belirlenen sorular testten çıkarılmıştır. Alan uzmanı akademisyen ve öğretmenlerden gelen dönütler çerçevesinde düzeltmeler yapılarak teste nihai şekli verilmiştir. Çalışma konusu olan Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesi özelinde etkinlik temelli öğretimle programda hedeflenen kazanımlara uygun olarak dört seçenek ve 25 sorudan oluşan çoktan seçmeli başarı testi oluşturulmuştur. Başarı testindeki her bir soruya 4'er puanlık bir değer atf edilmiştir. Toplamda $4 \times 20 = 100$ puan sistemi şeklinde hesaplanmıştır. Başarı testinin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0.77 şeklinde çıkmıştır. Bu sonuç yapılan başarı testinin kabul edilebilir bir güvenliğe sahip olduğunu göstermektedir. Veri toplama araçlarından biri olan başarı testi Ekonomi ve Sosyal Hayat ünitesinde yer alan kazanımlar esas alınarak, öğrencilerin seviyesine göre, ünitenin tüm kazanımlarını içeren ve kapsam geçerliliğini sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Hazırlanmış olan başarı testinin hedef davranışlarını belirten tablo aşağıda sunulmuştur.

Tablo 3. *Hedef davranış belirtke tablosu*

Konu	Kazanım	Soru Sayısı
“Toprak Ana”	“SB.7.5.1. Üretimde ve yönetimde toprağın önemini geçmişten ve günümüzden örneklerle açıklar”.	1, 2, 3, 20, 21
“Geçmişten Günümüze Üretim Araçları”	“SB.7.5.2. Üretim teknolojisindeki gelişmelerin sosyal ve ekonomik hayata etkilerini değerlendirir”.	2, 5, 22, 23
“Sosyal Hayatta Vakıfların Yeri”	“SB.7.5.3. Kurumların ve sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarına ve sosyal yaşamdaki rollerine örnekler verir”.	6, 7, 8, 10, 19
“Meslek Kurumları”	“SB.7.5.4. Tarih boyunca Türklerde meslek edindirme ve meslek etiği kazandırmada rol oynayan kurumları tanır”.	9, 11, 12, 24
“Yeni Meslekler”	“SB.7.5.5. Dünyadaki gelişmelere bağlı olarak ortaya çıkan yeni meslekleri dikkate alarak mesleki tercihlerine yönelik planlama yapar”.	13, 14, 16, 25
“Dijital Dünya”	“SB.7.5.6. Dijital teknolojilerin üretim, dağıtım ve tüketim ağında meydana getirdiği değişimleri analiz eder”.	15, 17, 18

Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği

Çalışmada öğrencilerin sosyal bilgiler dersine karşı tutumlarını ölçmek maksadıyla Gömleksiz ve Kan (2013) tarafından geliştirilmiş olan 29 maddelik 5'li likert tipli "Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Likert özellikli ölçekler genellikle duyuşsal yetilerin ölçülmesinde tercih edilen bir yol olup ve kolay bir şekilde oluşturulma, güvenilirlik ve geçerlilik derecesinin yüksek çıkma gibi özellikleriyle ön plana çıkmaktadır (Tekindal, 2009, s.35). Ölçekte yer alan 14 madde olumlu, diğer 15 madde ise olumsuz tutumları ölçmektedir. Ölçekte sevmeye, fayda, ilgi, istek ve güven olmak üzere beş alt boyut bulunmaktadır. Araştırmada da ölçeğin güvenilirliği hesaplaması yapılmış, Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı 0,84 olarak bulunmuştur. Ölçekteki puanlar, olumlu maddeler 5'den 1'e; olumsuz maddeler ise 1'den 5'e puanlanmıştır. Olumlu madde puanları 5,00'e yaklaştıkça öğrencilerin önermeye katılım düzeylerinin yüksek, 1,00'e yaklaştıkça ise düşük olduğu kabul edilmiştir. İstatistiksel analizler yapılmadan önce ölçekte yer alan olumsuz maddeler tersine puanlanmıştır.

Verilerin Analizi

Bu çalışma kapsamında ulaşılan veriler SPSS 22 programıyla analize tabi tutulmuştur. Analiz işlemlerinde öncelikle ölçek verilerinin güvenilirliği analize tabi tutulmuştur. Verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini tespit amacıyla Shapiro-Wilk (S-W) değerlerine bakılmıştır.

Tablo 4. Kontrol ve deney gruplarına ait verilerin güvenilirlik ve shapiro-wilk (sw) normallik analizi sonuçları

Ölçek Alt Boyutu	Grup	Test	Cronbach Alpha (α)	S-W (p)
Fayda	Kontrol	Ön test	,613	,000
		Son test	,848	,000
	Deney	Ön test	,716	,000
		Son test	,730	,006
Sevmeye	Kontrol	Ön test	,727	,013
		Son test	,802	,036
	Deney	Ön test	,776	,007
		Son test	,704	,048
Güven	Kontrol	Ön test	,660	,042
		Son test	,667	,005
	Deney	Ön test	,752	,045
		Son test	,779	,003
İlgi	Kontrol	Ön test	,775	,013
		Son test	,933	,000
	Deney	Ön test	,767	,007
		Son test	,665	,001
İstek	Kontrol	Ön test	,736	,002
		Son test	,821	,003
	Deney	Ön test	,749	,005
		Son test	,713	,008
Toplam	Kontrol	Ön test	,795	,002
		Son test	,905	,006
	Deney	Ön test	,881	,014
		Son test	,849	,008

Tablo incelendiğinde, ($\alpha > 0,60$) değerinin araştırma kapsamında kullanılan ölçek puanlarının analiz açısından güvenilirlik arz ettiği görülmektedir. S-W test sonuçları, verilerin normal dağılım göstermemesi nedeniyle $p < 0,05$ non-parametrik testlerin yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur. Bu nedenle gruplar arası test puanlarının tespit edilmesinde Mann Whitney U, ön ve son test puanlarının grup içi boyutunda Wilcoxon testine başvurulmuştur.

BULGULAR VE YORUM

Tablo 5. Sosyal bilgiler tutum ölçeğine göre deney grubu ve kontrol grubundaki öğrencilerin ön test puanlarının karşılaştırılması

Ölçek Alt Boyutu	Grup	N	X	SS	U	p
Fayda	Deney	21	3,98	,302	121,5	,003
	Kontrol	23	3,69	,642		
Sevme	Deney	21	3,44	,244	91,5	,000
	Kontrol	23	3,00	,510		
Güven	Deney	21	3,54	,435	193,0	,246
	Kontrol	21	3,89	,174		
İlgi	Deney	21	3,89	,174	100,5	,001
	Kontrol	23	3,34	,634		
İstek	Deney	21	2,99	,301	91,5	,000
	Kontrol	23	3,53	,595		
Toplam	Kontrol	23	3,31	,476	139,5	,016
	Deney	21	3,58	,185		

Tablo incelendiğinde, ön testte deney grubunun sevme düzeyinin ($X=3,44$) kontrol grubundan ($X=3,00$) anlamlı düzeyde daha yüksek ($p<0,05$), deney grubunun fayda düzeyinin ($X=3,98$) kontrol grubundan ($X=3,69$) anlamlı düzeyde daha yüksek ($p<0,05$), deney grubunun ilgi düzeyinin ($X=3,89$) kontrol grubundan ($X=3,34$) anlamlı düzeyde daha yüksek ($p<0,05$), kontrol grubunun istek düzeyinin ($X=3,53$) deney grubundan ($X=2,99$) anlamlı düzeyde daha yüksek, deney grubunun toplam tutum düzeyinin ($X=3,58$) kontrol grubundan ($X=3,31$) anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu ($p<0,05$), deney grubunu güven düzeyi ($X=3,54$) ve kontrol grubunun güven düzeyi ($X=3,25$) arasında ise anlamlı düzeyde farklılık olmadığı ($p<0,05$) görülmektedir.

Tablo 6. Deney grubu ve kontrol grubundaki öğrencilerin son test sosyal bilgiler tutum ölçeğine karşılaştırmalı puan durumları

Ölçek	Grup	N	X	SS	U	p
Fayda	Deney	21	4,49	,659	148,5	,026
	Kontrol	23	3,99	,828		
Sevme	Deney	21	3,63	,803	161,0	,058
	Kontrol	23	3,27	,644		
Güven	Deney	21	4,15	,875	228,5	,754
	Kontrol	23	4,06	,961		
İlgi	Deney	21	4,27	1,036	134,0	,011
	Kontrol	23	3,74	,656		
İstek	Deney	21	3,39	,610	225,0	,692
	Kontrol	23	3,34	,772		
Toplam	Deney	21	3,96	,626	166,5	,078
	Kontrol	23	3,61	,522		

Tablo incelendiğinde, son testte deney grubunun sevme düzeyi ($X=3,63$) ve kontrol grubunun sevme düzeyi ($X=3,27$) arasında anlamlı seviyede fark olmadığı ($p>0,05$), deney grubunun fayda düzeyinin ($X=4,49$) kontrol grubundan ($X=3,99$) anlamlı düzeyde daha yüksek ($p<0,05$), deney grubunun ilgi düzeyinin ($X=4,27$) kontrol grubundan ($X=3,74$) anlamlı düzeyde daha yüksek ($p<0,05$) olduğu, deney grubunun istek düzeyi ($X=3,39$) ve kontrol grubunun istek düzeyi ($X=3,34$) arasında anlamlı düzeyde fark olmadığı ($p>0,05$), deney grubunu güven düzeyi ($X=4,15$) ve kontrol grubunun güven düzeyi ($X=4,06$) arasında anlamlı düzeyde farklılık arz etmediği ($p<0,05$), deney grubunun toplam tutum düzeyi ($X=3,96$) ve kontrol grubunun toplam tutum düzeyi ($X=3,61$) arasında anlamlı seviyede farklılık olmadığı ($p>0,05$) görülmektedir.

Tablo 7. Grupların karşılaştırmalı ön test başarı puanları

Ölçek	Grup	N	X	SS	U	p
-------	------	---	---	----	---	---

Başarı testi ölçeği	Deney	23	11,18	4,866	159,500	,081
	Kontrol	21	8,43	4,707		

Tabloda yer aşan değerlere göre, deney grubunun ($X=11,18$) ön testteki başarı puanı, kontrol grubuna göre ($X=8,43$) daha yüksek olmakla beraber, istatistiki açıdan anlamlı düzeyde bir farklılık arz etmemektedir ($p>0,05$).

Tablo 9. Grupların karşılaştırmalı son test başarı puanları

Ölçek	Grup	N	X	SS	U	p
Başarı testi ölçeği	Kontrol	23	18,55	5,926	97,000	,001
	Deney	21	11,90	5,467		

Tabloda yer aşan değerlere göre, deney grubunun deney grubunun ($X=18,55$) son test başarı puanı kontrol grubuna nazaran daha yüksek olarak ($X=11,9$) tezahür etmiştir ($p<0,05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma etkinlik temelli öğretimin 7. Sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarı düzeylerine etkisini ölçmek amacıyla gerçekleştirilmiştir. Araştırma neticesinde elde edilen bulgular, etkinlik temelli öğretimin 7. Sınıf sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin akademik başarı düzeylerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın temel amacı etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin akademik başarıları üzerindeki etkisini ölçmeye yönelik olmakla beraber bunun öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına da bakılmıştır. Tutum ölçeği sonuçlarına göre ön test ve son testte anlamlı farklılıklar çıkmıştır. Ön test ve son test puanlarına bakıldığında iki grupta da ortalama puanların yükseldiği görülmüştür. Ancak son testlere bakıldığında etkinlik temelli öğretimin yapıldığı deney grubunun ortalama puanlarının kontrol grubunun ortalama puanlarına göre daha fazla yükseldiği görülmektedir. Literatürde konu ile ilgili çalışmaların sonuçları da derse yönelik olumlu tutumun öğrencilerin derse daha ilgili olmalarını ve akademik başarı düzeylerinin gelişiminde önemli bir faktör olduğu teyit edilmektedir. İnce (2023) ortaokul düzeyindeki öğrencilerin fen bilgisi dersine yönelik tutum ve ilgilerinin akademik başarı düzeylerini pozitif yönde etkilediği bulgusu bu çalışmanın sonuçları ile örtüşmektedir. Erdoğan (2019), öğrencilerin eğitim deneyimlerini, etkinlik temelli öğretim yöntemleriyle zenginleştirmeyi amaçlayan eğitim-öğretim sürecinin, öğrenmeye yönelik tutum ve akademik başarıları arasındaki olumlu ilişkiye işaret etmektedir. Parker ve Erarslan (2015), dil öğretiminde etkinlik temelli öğretim kapsamında yazma eğitiminin öğrencilerin tutum ve akademik başarıları üzerinde olumlu etkiye sahip olduğunu belirtmektedir. Batdı (2014) meta analiz çalışmasında, etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını, değerlendirme sürecindeki performansını ve derse yönelik ilgi ve tutumunu olumlu yönde etkilediği bulgusu da bu çalışmanın bulgularıyla örtüşmektedir. Ünal ve Çelikkaya (2009), çalışmalarında, etkinlik temelli süreçlerin, öğrencilerin sosyal bilgiler dersine ilişkin akademik başarıları ve öğrenilen bilgilerin kalıcılık düzeylerini arttırdığını, tutum yönünden ise bir değişiklik yapmadığını belirtmektedirler. Bu durum akademik başarının kısa sürede gerçekleşebilmesi, tutumun ise daha uzun erimli bir durum olarak olarak gelişebilmesiyle açıklanabilir.

Yürütülen bu çalışma kapsamında gruplara uygulanan sosyal bilgiler tutum ölçeği ile son testten aldıkları puanlar değerlendirilmiştir. Son test puanlarında grupların sadece fayda ve ilgi alt puanlar arasında anlamlı farklılık olduğu bulunmuştur. Elde edilen sonuçlar deney grubundaki öğrencilerin son test fayda ve ilgi alt boyut puanlarının yüksek olduğunu göstermektedir. Kontrol grubundaki öğrencilerin adı geçen bu alt boyut ile ilgili puanları daha düşük düzeyde belirlemiştir. Alan yazında konu ile ilgili çalışmalar da etkinlik temelli öğretim yöntemlerinden yararlanılmasının geleneksel yöntemlere göre olumlu tutum geliştirmeye katkı sağladığı vurgulanmaktadır (Yıldırım ve Tahiroğlu, 2012, s.111). Bozkurt'un (2018, s.4-29) çalışmasında da vurgulandığı gibi etkinlik temelli öğretim programına dâhil edilen öğrencilerin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarının olumlu yönde geliştiği bulgulanmıştır. Aynı meyanda yapılan diğer bir çalışmada da etkinlik temelli öğretim yöntemleri içeren uygulama örneklerinde öğrencilerin derslere karşı olumlu yönde tutum geliştirdikleri teyit edilmektedir (Uygun vd., 2018, s.76).

Geleneksel yöntemin sınıf içi ile sınırlı olmasına karşın etkinlik temelli öğretim yöntemi eğitim-öğretim sürecini hem sınıf içi hem de sınıf dışı etkinliklerle zenginleştiren bir özelliğe sahiptir. Bu özelliği nedeniyle etkinlik temelli öğretim, öğrenciler açısından geliştirici bir süreç olarak değerlendirilebilir (Öcal, 2012, s.5). Okul dışı etkinlikleri de içermesi nedeniyle öğrenciler açısından derslerin daha ilgi çekici olmasına imkân sağlamaktadır. Araştırma kapsamında kontrol ve deney gruplarındaki öğrencilerin ön testten aldıkları başarı puanları arasında herhangi bir farklılığın oluşmadığını göstermektedir. Khan vd. (2012, s.146-150) tarafından yapılan benzeri bir çalışmanın sonuçları da bu araştırmanı sonuçlarıyla uygunluk arz etmektedir. Anılan bu çalışmada da vurgulandığı gibi deney ve kontrol gruplarının ön test başarı puanlarının farklılık göstermediği bulgulanmıştır. Bu sonuçların benzerlik göstermesinin nedeni, ders öncesinde her öğrencinin hazır bulunuşluk ve konu ile ilgili bilgilerinin eşit düzeyde olması kaynaklı olabilir.

Araştırmada gruplar arasında anlamlı bir farklılığın son testten alınan puanlarda görülmektedir. On beş ders saatinde etkinlik temelli eğitim-öğretim sürecine dâhil edilen deney grubunun son test başarı puanları kontrol grubuna göre daha yüksek düzeyde gerçekleşmiştir. Deney grubu lehine gerçekleşen bu sonucun etkinlik temelli öğretimden kaynaklandığı söylenebilir. Alan yazında da etkinlik esaslı eğitim-öğretim süreçlerinin öğrencilerin derse karşı daha ilgili ve akademik başarı düzeylerini olumlu yönde arttırdığı çeşitli vesilelerle vurgulanmaktadır (Coşkun ve Eker, 2018, s. 585; Albadi ve David, 2019, s.44; Ugonma vd., 2019, s.19; Khan vd., 2012, s.146-150; Odutuyi, 2019, s.1; Masood vd, 2023, s.49; Batool ve Saeed, 2021, s.53). Aksin (2022, s.4), ortaokul öğrencilerine yönelik planladığı etkinlik temelli öğretim sürecinin akabinde geleneksel uygulamalara kıyasla farklı öğretim yöntem ve tekniklerin sergilendiği derslerin öğrenciler açısından daha etkili sonuçlar ürettiğini gözlemlemiştir. Farklı etkinliklerle zenginleştirilmiş bu sürecin öğrencilerin akademik başarı düzeylerini yükselttiğini belirtmektedir. Hussain ve diğerleri (2011)'nin ortaokul düzeyindeki öğrencilere yönelik olarak planladıkları çalışmalarında da etkinlik esaslı eğitim-öğretim süreçlerinin geleneksel süreçlerden daha etkili sonuçlar ürettiği vurgulanmaktadır.

İlköğretimde okuyan öğrencilere yönelik yapılan benzeri çalışmalarda da etkinlik temelli öğretimin öğrencileri geliştirici boyutu çalışılmıştır. Iqbal ve Afzal (2022)'in gerçekleştirdikleri çalışmada da ilköğretim öğrencilerinin etkinlik temelli öğretim sürecinden olumlu yönde istifade edebildikleri tespit edilmiştir. Grafik benzeri görsel okuma boyutlarının gelişiminde de etkinlik esaslı eğitim-öğretim süreçlerinin katkısı incelemeye tabi tutulmuştur. Keskin'in (2018) grafik hazırlama ve okumaya yönelik gerçekleştirdiği etkinlik temelli öğretimle gerçekleştirdiği çalışmasında da benzer sonuçlarla karşılaşmıştır. Etkinlik esaslı öğretimin uygulandığı öğrenci gruplarında akademik başarı düzeylerinin daha yüksek çıktığı, uygulamaya dâhil edilmeyen gruplarda ise daha düşük çıktığı belirtilmektedir.

Etkinlik temelli öğretimin derslerde aktif olarak tercih edilmesinin öğrenciler açısından ne tür bir etkiye sahip olduğunu tespit amaçlı olarak yapılan çalışmada bu yöntemin öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin yükselmesinde etkili olduğunu, gruplara uygulanan başarı testi sonuçları da teyit etmektedir. Öğrencilerin derse karşı olumlu tutum geliştirmelerine ve akademik başarılarının yükselmesine katkı sağladığı gibi dersler vasıtasıyla verilmek istenen değerlerin edinilmesinde de katkı sağlayıcılığı dikkate alınmalıdır. Öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin yüksekliği ve derse yönelik ilgi ve tutum düzeylerinin yüksek olması, sosyal bilgiler programının öğrenciler açısından hedeflediği kazanım ve becerilerin edindirilmesinde de etkili olduğunu alanyazındaki çalışmalar da teyit etmektedir. Çalışma kapsamında öğrencilere uygulanan sosyal bilgiler dersine yönelik tutum ölçeğinde, deney grubu lehine tespit edilen pozitif tutumun dersi sevmeye ve ders yoluyla kazandırılmak istenen beceri ve kazanımların edinilmesinde etkili olduğu bilinmektedir. Ölçeğin özellikle ilgi ve fayda boyutlarında deney grubu lehine tespit edilen pozitif tutumun sosyal bilgiler dersi yoluyla öğrencilere kazandırılmak istenen beceri ve değerlerin kazandırılmasında etkili olduğu söylenebilir. Alan yazındaki çalışmalarda, değerlerin benimsenmesi ve öğrenci motivasyonunu olumlu yönde geliştirilmesi konusunda da etkinlik temelli uygulamaların katkısına işaret edilmektedir (Durmaz ve Kiriş-Avaroğulları, 2016, s.995; Bozkurt, 2018, s.4-29; Yalçın, 2021, s.67; Çiftçi, 2019, s.5; Güneş, 2019, s.1; Yıldırım, 2019, s.6; Altunsoy, 2019, s.1-8).

Sonuç olarak yedinci sınıf sosyal bilgiler dersinin etkinlik temelli öğretim yöntemiyle işlenmesinin öğrencilerin akademik başarı ve derse karşı tutumlarına etkisinin incelendiği bu araştırmada

yöntemin eğitim-öğretim süreci açısından motive edici olduğu ifade edilebilir. Bu yöntemle işlenen derslerde elde edilen sonuçlar, etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin son test sonuçlarında da görüldüğü gibi derse ilgiyi arttırıcı ve akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği görülmektedir.

ÖNERİLER

Araştırma sonuçlarından hareketle aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

1. Çalışma bulgularından hareketle etkinlik esaslı uygulamaların sosyal bilgiler derslerinde öğretmenler tarafından etkili bir araç olarak kullanılabileceği önerilir.
2. Araştırma kapsamında gerçekleştirilen uygulamalarda öğretmenin deneyimi ve rehberlik etme misyonunun önemli olduğu deneyimlenmiştir. Etkinlik temelli uygulamalarda öğretmenin sınıf kontrolü ve rehberliği konusunda dengeli bir yaklaşımın sergilenmesine dikkat edilmelidir.
3. Yedinci sınıf sosyal bilgiler dersinde “ekonomi ve sosyal hayat ünitesi” özelinde gerçekleştirilen bu çalışma diğer sınıf düzeyleri ve ünitelerini kapsayacak şekilde yeni araştırmalara konu edilebilir.
4. Bu araştırmada uygulanan etkinliklerin diğer okullarda farklı ders ve sınıf düzeyinde yer alan öğrencilerle yapılması önerilir.

KAYNAKLAR

- Ajzen, I. (2005). *Attitudes, Personality and Behavior*. McGraw-Hill.
- Akdemir, H. ve Karakuş, M. (2016). Yaratıcı drama yönteminin akademik başarı üzerine etkisi: Bir meta-analiz çalışması. *International Journal of Active Learning*, 1 (2), 55-67.
- Aksin, Ş.H. (2022). *Ses olaylarının etkinlik temelli öğretiminin öğrencilerin akademik başarılarına ve dil bilgisi tutumlarına etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Albadi, A. and David, S. A. (2019). The impact of activity based learning on students' motivation and academic achievement: a study among 12th grade science and environment students in a public school in Oman. *Specialty Journal of Knowledge Management*, 4(4), 44-53.
- Altunsoy, Y. ve Namlı, Z. B. (2021). Duygu ve düşüncelere saygı değerinin etkinlik temelli öğretiminin saygı eğilimine etkisi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 19 (42), 305-335. <https://doi.org/10.34234/ded.959194>
- Anwer, F. (2019). Activity-Based teaching, student motivation and academic achievement. *Journal of Education and Educational Development*, 6 (1), 154-170. <http://dx.doi.org/10.22555/joeed.v6i1.1782.g502>
- Aslan, S. ve Bulut, B. (2021). 6. sınıf sosyal bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin kullanılmasının öğrencilerin çevresel okuryazarlık düzeylerine etkisi. *Turkish Journal of Educational Studies*, 8 (1), 85-108.
- Balcı, A. ve Yanpar-Yelken, T. (2013). İlköğretim sosyal bilgiler programında yer alan değerler ve değer eğitimi uygulamaları konusunda öğretmen görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14 (1), 195-213.
- Batdı, V. (2014). Etkinlik temelli öğrenme yaklaşımının akademik başarıya etkisi. *International Journal of Educational Research*, 5 (3), 39-55.
- Batool, K. and Saeed, M. (2021). Effect of activity based teaching on public sector college students' academic achievement in the subject of English. *Global Regional Review*, 6, 53-59. [http://dx.doi.org/10.31703/grr.2021\(VI-III\).06](http://dx.doi.org/10.31703/grr.2021(VI-III).06)
- Bozkurt, S. (2018). *Sosyal bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin öğrencilerin akademik başarı ve derse karşı tutumlarına etkisi*. [Yüksek Lisans Tezi, Ömer Halisdemir Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Brooks, J. G., & Brooks, M. G. (1999). *In Search of Understanding: The Case for Constructivist Classrooms*. ASCD.
- Büyükoztürk, Ş. (2020). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı*. Pegem Akdemi Yayınları.
- Can-Aran, Ö. ve Demirel, Ö. (2013). Dördüncü ve beşinci sınıf öğretmenlerinin sosyal bilgiler dersinde değerler eğitimi uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (46), 151-168.
- Coskun, I. and Eker, C. (2018). The effect of teaching activities done by using activity based posters on the students' academic achievements, retention levels in their learning. *Universal Journal of Educational Research*, 6 (4), 585-597.
- Çetin, A. ve Kahyaoğlu, M. (2018). STEM temelli etkinliklerin fen bilgisi öğretmen adaylarının fen, matematik, mühendislik ve teknoloji ile 21. yüzyıl becerilerine yönelik tutumlarına etkisi. *EKEV Akademi Dergisi*, 75, 15-28.
- Çevik, A. ve Güneş, F. (2017). Türkçe ders kitaplarındaki etkinliklerin incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5 (2), 272-286. <https://doi.org/10.16916/aded.288848>
- Çiftçi, S. (2019). Sosyal bilgiler dersinde etkinlik temelli öğretimin çevresel sorumlu vatandaşlık davranışlarına etkisinin incelenmesi. [Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. Macmillan.
- Doğan, Y. (2008). İlköğretim yedinci sınıf öğrencilerinin dinleme becerisini geliştirmede etkinlik temelli çalışmaların etkililiği. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6 (2), 261-286.
- Durmaz, A. ve Kiriş Avaroğulları, A. (2016). Sosyal bilgiler derslerinde etkinlik uygulamalarının öğrenci motivasyonuna etkisi. *Turkish Studies*, 11(3), 995-1010. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9409>
- Duman, İ. (2019). *Etkinlik temelli öğrenmeye dayalı ters-yüz edilmiş sınıf modelinin öğrencilerin akademik başarı ve öğrenme motivasyonları üzerindeki etkisi*. [Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Erdem, E.A. (2019). *Etkinlik temelli öğretim yaklaşımıyla okul öncesi öğrencilerinde çevresel farkındalık geliştirme eylem araştırması*. [Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Erdoğan, M. Y. (2019). The mediating role of school engagement in the relationship between attitude toward learning and academic achievement. *International Journal of Education and Literacy Studies*, 7 (2), 75-81. DOI: <https://doi.org/10.7575/aiac.ijels.v.7n.2p.75>
- Fallon, E., Walsh, S. and Prendergast, T. (2013). An activity-based approach to the learning and teaching of research methods: Measuring student engagement and learning. *Irish Journal of Academic Practice*, 2 (1), 2-24. DOI: 10.21427/D7Q72W
- Festus, A.B. (2013). Activity-based learning strategies in the mathematics classrooms. *Journal of Education and Practice*, 4 (13), 8-14.
- Gömleksiz, M. N. & Kan, A.Ü. (2013). Sosyal Bilgiler Dersi Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 23(2).
- Gülsoy, D. (2020). *Etkinlik temelli öğretimin 7. sınıf öğrencilerinin dörtgenlerde alan konusundaki kavramsal ve işlemsel bilgilerine etkisinin incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Trabzon Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Gültekin, E. (2016). *Ortaokul 5. sınıf sosyal bilgiler dersi "adım adım Türkiye" ünitesinde bulunan kavramların kazandırılmasına ilişkin öğretmen görüşleri*. [Yüksek Lisans Tezi, Adnan Menderes Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

- Güneş, S. (2019). *Sosyal bilgiler dersinde yaratıcı drama yöntemiyle tarihsel empati becerisinin kazandırılmasına yönelik etkinlik temelli bir eylem araştırması*. [Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Harmandar, İ.H. (2004). *Beden eğitimi ve spor'da özel öğretim yöntemleri*. Ankara: Nobel yayınevi.
- Hussain, S., Anwar, S. and Majoka, M.I. (2011). Effect of peer group activity-based learning on students'academic achievement in physics at secondary level. *International Journal of Academic Research*, 3 (1), 940-945.
- Iqbal, I. and Afzal, A. (2022). Effect of activity-based teaching on student achievement at elementary level. *Pakistan Social Sciences Review*, 6 (2), 337-347. [http://doi.org/10.35484/pssr.2022\(6-II\)29](http://doi.org/10.35484/pssr.2022(6-II)29)
- İnce, M. (2023). Examining the role of motivation, attitude, and self-efficacy beliefs in shaping secondary school students' academic achievement in science course. *Sustainability*, 15 (1), 11612. <https://doi.org/10.3390/su151511612>
- Kan, Ç. (2010). Sosyal bilgiler dersi ve değerler eğitimi. *Milli Eğitim Dergisi*, 40 (187), 138-145.
- Karasar, N. (2005) *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Nobel Yayıncılık
- Keskin, G.ve Adıgüzel, Ö. (2017). Yaratıcı drama yönteminin 6. sınıf bilişim teknolojileri ve yazılım dersi alan öğrencilerin akademik başarılarına etkisi. *İlköğretim Online*, 16 (2), 693-712. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.304727>
- Keskin, G. (2018). *Sosyal bilgiler dersinde grafik hazırlama ve okuma becerisine dayalı etkinliklerin akademik başarıya katkısının incelenmesi*. [Yüksek Lisans Tezi, Aksaray Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Khan, M., Shah, K. and Saba, P. (2020). The effect of activity-based teaching on students' academic achievements in physics at college level. *Strength for Today and Bright Hope for Tomorrow*, 20 (12), 197-209.
- Masood, M., Ghafoor, M. and Ullah, T. (2023). Activity based teaching and science students' academic achievement at secondary level: An experimental study. *Journal of Development and Social Sciences*, 4 (1), 552-559. DOI: [https://doi.org/10.47205/jdss.2023\(4-I\)49](https://doi.org/10.47205/jdss.2023(4-I)49)
- MEB (2018). *Sosya bilgiler dersi öğretim programı (İlkokul ve Ortaokul 4, 5, 6 ve 7. Sınıflar)*. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Odutuyi, M. O. (2019). Effects of activity-based approach and expository method on students' academic achievement in basic science. *Scientific Research Journal*, 7 (1), 1-9. DOI: 10.31364/SCIRJ/v7.i1.2019.P0119598
- Olkun, S. ve Toluk-Uçar, Z. (2014). *İlköğretimde etkinlik temelli matematik öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Öcal, H.A. (2012). *Etkinlik temelli öğretimin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri*. [Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Paker, T. and Erarslan, A. (2015). Attitudes of the preparatory class students towards the writing course and their attitude-success relationship in writing. *Journal of Language and linguistic Studies*, 11 (2), 1-11.
- Patil, U., Budihal, S. V., Siddamal, S. V. and Mudenagudi, U. K. (2016). Activity based teaching learning: An experience. *Journal of Engineering Education Transformations*, 10, 1-5.
- Sağ, Ç. ve Ünal, F. (2019). İlkokul sosyal bilgiler dersinde somut olmayan kültürel miras eğitime yönelik etkinlik temelli bir eylem araştırması. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19, 425-468.
- Şahin, M. C. ve Arslan-Namlı, N. (2018). Eğitsel oyun ve drama tekniklerinin bilgisayar donanımları konusundaki akademik başarıya etkisi. *Researcher: Social Science Studies*, 6 (3), 243-254.

- Şirin, M., & Metin Peten, D. (2020). Etkinlik temelli astronomi öğretiminin fen bilgisi öğretmen adaylarının tutumlarına ve öz-yeterlik inanç düzeylerine etkisi. *Başkent University Journal of Education*, 7(2), 212–226.
- Ugonma, C. O. (2019). Activity-based learning strategies and academic achievement of social studies students in Obio/Akpor local government area. *International Journal of Education and Evaluation*, 5(1), 19-24.
- Uygun, K., Akkeyik, U. ve Öztürk, C. (2018). Eğitsel oyunların sosyal bilgiler öğretimine etkisi etkinlik örneği. *Araştırma ve Deneyim Dergisi*, 3 (2), 75-92.
- Ünal, Ç. ve Çelikkaya, T. (2009). Yapılandırmacı yaklaşımın sosyal bilgiler öğretiminde başarı, tutum ve kalıcılığa etkisi (5. sınıf örneği). *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13 (2), 197-212.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society*. Harvard University Press.
- Yalçın, A. (2021). 5. Sınıf sosyal bilgiler dersinde uygulanan sorumluluk temelli etkinliklerin öğrencilere sorumluluk değerini kazandırmadaki etkisi. [Doktora Tezi, Bursa Uludağ Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.
- Yıldırım, T. ve Tahiroğlu, M. (2012). Sanal ortamda gerçekleştirilen müze gezilerinin ilköğretim öğrencilerinin sosyal bilgiler dersine yönelik tutumlarına etkisi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11 (39), 104-114.
- Yıldırım, Y. (2019). Okul dışı etkinlik temelli değerler eğitimi programının öğrencilerin etkin vatandaşlık değerlerine etkisi. [Doktora Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi.

Extended Abstract

This study aimed to investigate the effects of activity-based teaching on the academic success level and interest and attitudes of seventh-grade students in the social studies course, specifically in the unit 'Economy and Social Life'. New approaches and lines of inquiry have emerged beyond traditional practices to achieve these goals. In this context, as in other fields, it is seen that there has been a significant increase in the number of studies aimed at increasing academic success and improving students' attitudes towards courses in social studies courses. Enriching courses with activities based on modern pedagogical approaches, rather than relying solely on traditional methods, has been shown to enhance students' academic achievement and engagement. Activity-based learning is a student-centered approach that promotes learning through direct experience, encourages active participation throughout the learning process, and makes abstract concepts more concrete. This method is compatible with the constructivist learning theory; It is based on seeing students not as passive recipients of knowledge but as individuals who construct knowledge through experiences and interactions. Due to the nature of the social studies course (interdisciplinary content such as social values, history, geography, citizenship), its integration with activity-based teaching plays a critical role in developing students' critical thinking, social participation, and problem-solving skills. In this study, the "Control Group Pre-Test - Post-Test Experimental Model", one of the quantitative research methods, was used. The current research aims to present an original contribution that will guide educational policies and curricula by revealing the effects of activity-based teaching in the field of social studies with quantitative data. This study was carried out with the idea that it would contribute to the field due to the scarcity of studies on the effects of courses taught with activity-based applications on students' academic development, specifically in the social studies course in Turkey. Before the application, the control and experimental groups were informed about the study to be conducted. The prepared social studies achievement test and attitude scale were pre-tested on the experimental and control groups. The study was conducted in the second term of the 2022 academic year, which corresponds to the "economics and social life unit", and activity-based teaching was carried out for five weeks according to the achievements of the said unit. First, a pre-test was applied to the students in the experimental group, and 15 hours of teaching was carried out with activities for the next five weeks. In the class determined as the control group, lessons were conducted with traditional methods in line with the curriculum. Within the scope of the research, the participant groups were subjected to an achievement test to measure the effect of the activity-based teaching strategy. The multiple-choice achievement test consisting of four options consisted of 50 items approved by academicians and teachers in the school group. In order to measure the validity and reliability of the prepared achievement test, it was tested on another group of 56 students. The results obtained as a result of the application were analyzed. In line with the results obtained from this application, the discriminatory power of the items in the test was determined. Based on these results, the questions that needed

to be corrected were rearranged, and the questions determined to be weak in terms of measurement were removed from the test. The test was finalized by making corrections within the framework of feedback from field expert academicians and teachers. A multiple-choice achievement test consisting of four options and 25 questions was created in accordance with the targeted gains in the program with activity-based teaching specific to the unit of the study, "Economy and Social Life". Within the scope of the study, the scores obtained from the social studies attitude scale in the pre-test application of the control group and the experimental groups were evaluated. According to the results obtained as a result of the study, it was found that there was a significant difference between the groups' sub-dimensions of the scale, which are desire, liking, interest and benefit, and their general attitude levels in the pre-test scores, and it was determined that the differences in question were high in favor of the experimental group. In the confidence sub-dimension, it was concluded that there was no difference between the pre-test scores of the groups. It can be thought that the reason for the significant difference in the pre-test scores for the students in the experimental group is the interest in the course and the higher academic success levels of the students in the experimental group. The results of the studies on the subject in the literature also confirm that a positive attitude towards the course is an important factor in the development of students' interest in the course and their academic success levels. However, it is also emphasized that in some of the applied studies conducted with different teaching methods, no group-based differences were detected in students' attitudes towards social studies courses. Within the scope of this study, the scores obtained from the social studies attitude scale applied to the groups and the post-test were evaluated. It was found that there was a significant difference only between the benefit and interest sub-scores in the post-test scores of the groups. The results obtained show that the post-test benefit and interest sub-dimension scores of the students in the experimental group were high. Students in the control group obtained lower scores on this subdimension. Previous studies similarly indicate that activity-based teaching promotes more positive attitudes than traditional instruction. Whereas traditional teaching is generally confined to the classroom, activity-based teaching enriches the learning process through activities conducted both inside and outside the classroom. Due to this feature, activity-based teaching can be considered a developmental process for students. In the study, it was found that a significant difference between the groups was manifested in the scores obtained from the post-test. The post-test success scores of the experimental group, which was included in the activity-based teaching process for fifteen lesson hours, were higher than those of the control group. It can be said that this result in favor of the experimental group is due to activity-based teaching. In the literature, it is emphasized on various occasions that activity-based teaching processes make students more interested in the course and increase their academic success levels positively. In this study, which was conducted to determine the effect of actively preferring activity-based teaching in courses, it was observed that this method was effective. It should be taken into consideration that it contributes to the students' development of a positive attitude towards the course and the increase in their academic success, as well as the acquisition of the values desired to be given through the courses. Studies in the literature also point out the contribution of activity-based applications in adopting values and developing student motivation positively. As a result, in this study, which examined the effect of the seventh-grade social studies course being taught with the activity-based teaching method on students' academic success and attitudes towards the course, it can be stated that the method is motivating in terms of the education-teaching process. The results obtained in the courses taught with this method show that activity-based teaching increases students' interest in the course and positively affects academic success, as is also evident in the post-test results of the students.